

УДК 658.15

Фатюха Н. Г.¹, Дворак М. О.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕз-0615м НУ «Запорізька політехніка»

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Напрямок наукового дослідження визначається галуззю науки та специфікою діяльності установ. Його уточнення здійснюється з урахуванням потреб виробництва, суспільства та сучасного стану досліджень. Під науковим напрямом розуміють сферу діяльності колективу, орієнтовану на вивчення фундаментальних, теоретичних і експериментальних завдань у відповідній галузі

Однією з ключових умов ефективного проведення будь-якого наукового дослідження є правильне формулювання його теми. Тема повинна відображати поступ від уже відомого до нового, демонструвати перехід від усталених знань до відкриттів і включати елемент зіткнення старого з новим [1, с. 13].

Завдання наукового дослідження охоплюють теоретичні й практичні аспекти. Теоретичні включають введення нових понять, уточнення їх змісту, розробку критеріїв та методик. Практичні передбачають аналіз стану об'єкта, виявлення тенденцій, усунення суперечностей, розробку шляхів удосконалення та обґрунтування заходів. Важливою складовою є експериментальна перевірка рішень і підготовка методичних рекомендацій. Чітке визначення мети й завдань забезпечує системність та ефективність дослідження [2, с. 52-54].

Складність наукових досліджень, їх комплексний характер та тривалість виконання обумовлюють необхідність виділення ключових етапів організації дослідницької роботи:

- першим етапом є постановка наукової проблеми, під час якої визначається коло питань, що потребують наукового розв'язання. На цьому етапі формулюється тема дослідження, висувається загальна гіпотеза, уточнюються об'єкт і предмет дослідження, а також визначається його основна мета;

- другий етап передбачає теоретичний аналіз проблеми, що включає опрацювання наукових джерел і накопичення теоретичної інформації з

обраної теми. У процесі аналізу уточнюється сутність досліджуваного явища, визначається рівень його наукової розробленості, обґрунтовується актуальність теми та формується авторське бачення проблеми;

- на етапі формулювання гіпотез розробляється система наукових припущень, які підлягають перевірці в ході дослідження. Загальна мета конкретизується через визначення завдань, що окреслюють основні напрями та послідовність дослідницької роботи;

- етап планування та проведення дослідження полягає у розробці програми роботи, виборі методів і методик дослідження, а також технічних процедур збору даних. Далі здійснюється безпосереднє проведення дослідження, збір фактичного матеріалу, його фіксація та первинна обробка;

- на етапі аналізу, інтерпретації та оформлення результатів проводиться якісний і кількісний аналіз отриманих даних, перевіряється їх достовірність і статистична значущість. На основі результатів формуються узагальнення, висновки та практичні рекомендації, після чого готується підсумковий науковий документ;

- завершальним етапом наукового дослідження є впровадження його результатів у практичну діяльність, зокрема у виробничу, освітню чи управлінську сферу, що підтверджує практичну цінність і значущість проведеної роботи [3, с. 25-27].

Послідовне виконання цих етапів особливо важливе у випадках, коли дослідження є складним і потребує поділу на декілька самостійних частин. Дотримання логічної послідовності допомагає досліднику розвивати навички планування та організації власної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/vajinskii-posibnyk.pdf> (дата звернення 20.02.2026).

2. Сисоева С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підруч. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с. URL: <https://files01.core.ac.uk/download/pdf/162001669.pdf> (дата звернення 20.02.2026).

3. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. 2-е вид., змін. та доп. Вінниця : ВНТУ, 2015. 317 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Mokin_2015_317.pdf (дата звернення 20.02.2026).